

Gžibovskis Tālis

Guntars LAGANOVSKIS

Tēvs Tālis

• Katrā arodā, specialitātē ir savi «grandi». Tālis Gžibovskis ir bungu vīrs ar pieredzi grupās, bez kurām nav iedomājama šejienes populārās mūzikas vēsture, piemēram, Mārtiņa Brauna «Sīpoli», Borisa Reznika «Eolika». Aroda brāļi Tāli mēdz dēvēt par Latvijas bundzinieku tēvu, ko viņš pats gan uzskata par pārspīlējumu. Tomēr šis tas no tēva Tālim piemīt gan, proti, viņa ģimenē aug divi dēli, viņš ar rokmūzikas novirzienu pazīstamajā Rīgas 100. vidusskolā ir sitamo instrumentu pedagogs. Un vēl - par Tāli mēdz teikt, ka viņam piemīt godaprāts.

Ar rokmūziku reti kurš pašreiz spēj maizi pelnīt. Vai nav tā, ka tie, kas šeit būs apguvuši pamatus, tālāk šīs iemaņas nevarēs praktiski pielietot?

- Rīgas 100. vidusskolā jau sešus gadus pastāv populārās mūzikas novirziens. Apgūt iespējams solo, ritma un basģitāras, saksofonu, sitamos instrumentus, sintezatoru, kā arī vokālo mākslu. Šīs nodarbības notiek vidusskolas klasēs.

Šī ir vispārizglītojošā skola, un tās novirziens - rokmūzika - nenozīmē, ka pēc beigšanas varēs runāt par speciālistu. Nevar cerēt, ka viņi, izņemot vienu otru, varēs vadīt ansambļus un būt zvaigznes. Pamatdoma ir tāda, lai cilvēks jau vidusskolā iegūtu kādu informāciju par rokmūziku.

Skolā četreiz nedēļā ir mūzikas priekšmeti - harmonija, solfedžo, divas reizes pa stundai speciālais priekšmets, piemēram, ģitāra vai basģitāra, un divas stundas - gan bijušās, gan esošās populārās mūzikas vēsture. Piedāvājam video un audio materiālus, gribam panākt, lai cilvēks atšķir DUKE ELLINGTON no GUNS'N'ROSES. Tā ir sevis izglītošanas lielāka iespēja ar niansi - iegūt zināmu pieredzi mūzikā.

Cilvēkam parasti ir kādi konkrēti iekšēji motīvi, kāpēc viņam patīk, piemēram, ģitāra, un skolā viņš ar to nodarbojas. Un, ja viņš sāks spēlēt ar pušiem ārpus skolas, tad var būt, ka ar savām zināšanām viņš ir sasniedzis zināmu līmeni un var būt līderis šai grupā, ansamblī.

Oficiāli Latvijā šī pašreiz ir vienīgā šāda novirziena skola ar Izglītības ministrijas apstiprinātām programmām.

- Kā tu nonāci līdz šai skolai?

- Kāds mans bijušais kolēģis zināja, ka es nodarbojos arī ar pedagogisko praksi, un pajautāja man, vai negribu strādāt skolā. Priekšlikumu izveidot šādu skolu savā laikā bija izteicis taustiņinstrumentālists Einārs Kizjalo. Šīs skolas direktors Armands Zdanovskis un Kizjalo tad nu to lietu organizēja. Bija vēl divi ģitāristi Aivari un Tālis, tas ir, es. Tā tas sākās, lēnām veidojās, un šodien mēs esam 10 pedagogi. Ir zināmi panākumi, esam iestudējuši

fragmentus no Vēbera «Spoka». Piedalījās visi, kas vien spēja, pedagogi spēlēja pavadījumu, audzēkņi ir guvuši atzinību dažādās vokālās skatēs.

- Kad tu saprati, ka vari mācīt sitamo instrumentu spēli?

- Vienmēr ar kādu sākas; pajautā jebkuram no mums, kā to vai to dara, un tev rādīs un stāstīs. Sākumā rādīju tā, kā tobrīd sapratu. Tagad ir uzkrājusies pieredze, esmu pasaulē kaut ko redzējis un visvairāk esmu no kolēģiem mācījies. Ar laiku izstrādājās zināma koncepcija. Gan fiziski, gan psiholoģiski katrs vis nevar būt bundzinieks, tāpat kā katrs nevar būt peldētājs vai trampolīnlēcējs. Manuprāt, bungošana ir viens no veidiem, kā cilvēks var sevi pilnveidot - attīstīt koordināciju, domāšanas veidu, vienlaicīgu domāšanu trīs laikos - tagadnē, pagātnē, nākotnē. Tātad pirmām kārtām tas ir sevis attīstīšanas veids. Ne visi mani audzēkņi ir kļuvuši par bundziniekiem, bet dzīvot un domāt tas droši vien ir līdzējis.

- Tevi dēvē par Latvijas bundzinieku tēvu.

- Domāju, ka tas ir pārspīlēti. Vilnis (Krieviņš. - G.L.) ir jau teicis, ka mēs, bundzinieki, krietni vien vairāk turamies kopā vienā dūrē nekā citi mūziķi. Pie mums uz vienu bundzinieku iznāk 2 vai 3 ģitāristi. Viens otru pazīstam sejā, un mums ir labas, pat draudzīgas attiecības. Esam realizējuši ideju, kas jau ilgāku laiku virmoja gaisā: bundzinieku mācību nometni Saulkrastos, pašlaik strādājam pie nākamās organizēšanas - Māris Briežkalns, Raimonds Kalniņš un es. Šogad nometne būs no 3. līdz 9. augustam, un tā būs plašāka nekā pērn. Daudz kas ir atkarīgs no mūsu sponsoriem.

- Kā tu pats apsēdies pie bungām?

- Vienkārši bija tāda situācija (smejas). Toreiz ledeņu bundžas bija krietni lielākas un lielu izmēru zīmuļi arī šad tad gadījās. Iegādāties tādas lietas kā kociņus nevarēja, to vienkārši nebija.

Bleķa kārbas skanēja labi. Pašlaik mūzikas biznesā nopietni darbojas Edmunds Zazerskis, kādā 7. klasē mēs kopā ar viņu sākām muzicēt, pareizāk sakot - kopā vienkārši trokšņojām.

- Kura ir tava pirmā nopietnā grupa?

- Ogres «Metronoms». Toreiz augstākā līgā bija Filharmonijas ansambļi, tad nāca tautas estrādes ansambļi, pie kuriem piederēja arī «Metronoms». Tajā spēlēju 2 vai 3 gadus. Pēc tam nāca «Modo», Borisa Reznika «Eolika», Mārtiņa Brauna «Sīpoli», Uģa Prauliņa «Vecās mājas» un Raubiško kvartets. Arī Valta Pūces «Marana», tādi krietni savādāku stilu kolektīvi.

Ir kāds vēl klajā nenācis projekts - Valts Pūce, Tālis un «Ilgi», ierakstījām to jau pirms kāda gada. Pašlaik piedalos ierakstos, atsevišķos projektos, spēlēju dažādos sastāvos, biežāk iznāk ar kādreizējo «Cementu». Pašlaik mūsu lielākās aktivitātes notiek Maskavā, tātad ir orientētas uz krievu publiku. Maskavā ir iznācis kompaktdisks un kasete «Raznija Smesi». Visu laiku tiek piedāvāti darbiņi turienes klubos. Mūsu sastāvā esam puse krievu, puse latviešu, dzīvojam Rīgā un Pierīgā un esam saistīti ar dažādiem citiem pienākumiem, un tā spēlēšana iznāk no reizes uz reizi.

- Tu pēdējos gados esi pievērsies džezam. Kāpēc?

- Negribētu teikt, ka džezs ir nopietnāks, taču tas prasa lielāku iedziļināšanos. Jo, redzi, rokmūzika ir līdzīga operai: ir teksts, ir darbība, tā vai nu ir, vai nav pieņemama. Bet džezs ir līdzīgs baletam: tā ir simbolu māksla. «Vecajā ratiņā» un citās aptaujās lielākā daļa klausītāju atceras tekstu, tas cilvēku vai nu ir aizkustinājis, vai nav,

un tas tad arī ir noteicošais. Savukārt džeza kā simbolu mūzika prasa zināmu sagatavotību ne tikai no izpildītāja, bet arī no klausītāja. Tu pats redzi, kas pašlaik tiek piedāvāts mūzikas tirgū.

- Pārsvarā tiek piedāvātas šausmu lietas, manuprāt.

- Diez vai tā gluži ir. Tomēr mana attieksme ir līdzīga. Mēs redzam tehnokrātisko domāšanu. Skarbi teikts, tomēr tā ir: virsroku ir ņēmusi podziņu spaidīšanas tehnoloģija. Es ļoti priecājos, ja kādam izdodas veiksmīgs projekts, un skumji ir par to, ja kāds, zinot, ka tā nav, mēģina to tā rādīt. Mūzika ir cilvēka dziļāka saskarsme ar lietām, kas ir pāri mūsu ikdienai.

- Tev aug divi dēli. Vai viņiem ir kādas muzikālas tendences vērojamas?

- Grūti tādām nebūt, ja mājās visu laiku fonā ir mūzika. Bet es nedomāju, ka viņiem tādēļ būtu jāizvēlas mūziķa profesija - noteikti nē. Ja tā būs viņu izvēle, es to atbalstīšu. Pašreiz viņi nopietni nodarbojas ar visām tām lietām, kas cilvēkam būtu piedienīgas 2. un 4. klasē (smejas), ieskaitot blēņas, peldēšanu, basketbolu, klavieres, bungas, dziedāšanu. Es varu daudz ko vēlēt, bet mēs nevaram zināt, kas katram ir ierakstīts viņa lielajā dzīves grāmatā. Mēs labākajā gadījumā varam būt līdzdarbotāji, sapratēji tajā virzienā, kādā iet mūsu pēcnācēji vai līdzcilvēki.

- Tava kundze arī ir mūziķe.

- Tamāra ir beigusi konservatoriju, ir pianiste un vada savu privātu studiju Jelgavā, tās koncepcija atšķiras no skolā pierastās. Pamatdoma ir tāda: ar mūziku var nodarboties katrs, kurš to vēlas, un pedagogam ir jābūt cilvēkam, kurš palīdz šo vēlēšanos īstenot. Mūzika ir viens no darbības veidiem, kas cilvēkam uzirdina domāšanas aktivitāti krietni vairāk nekā daudzas citas nodarbes. Tā izkopj laika izjūtu. Tu radi skaņu - tā ir tagadne, veido melodiju, nākamo skaņu - tā ir nākotne, atkārtojums un variācijas - tā ir pagātne. Domāšanai tas ir labs treniņš, ar tādu cilvēks var kļūt par jebkuras profesijas pārstāvi, bet ar mūziķa pieredzi viņš ir krietni mobilāks, atsaucīgāks uz visām lietām, pat ja viņš mācījies mūziku ne pārāk ilgi.

- Kas tavā dzīvē ir nozīmīgs vēl bez mūzikas un ģimenes?

- Pati dzīve. Jo nekas neatkārtojas. Ja es kādreiz krietni vieglāk domāju par lietām un nelietām, kas ir bijušas un vēl ir manī, tad tagad padziļinās cits process, atbildība par to, ka to dari vai nedari, ir lielāka.

http://news.lv/Rigas_Balss/1998/04/21/Tevs-Talis

Rīgas Balss . - (1998, 21. apr.), 17. lpp.